

34. Tiistaina 7 päivänä huhtikuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta 1140

Hallituksen esitys n:o 5
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 1

2) Ehdotus laiksi kauppaedustajista ja myyntimiehistä 1142

Hallituksen esitys n:o 201/1991 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 6

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi leimaverolain 54 ja 88 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 3
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

4) Ehdotukset laeiksi sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta ja kuntoutusrahalain muuttamisesta

Hallituksen esitys n:o 12
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 1

5) Ehdotus laiksi Tšekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana teh-

S.
dyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 1143

Hallituksen esitys n:o 225/1991 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 2

S.
6) Ehdotus laiksi Martinselkosen luonnonsuojelualueesta

Hallituksen esitys n:o 13
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 1

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 28 laiksi eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain kumoamisesta

8) Hallituksen esitys n:o 29 laeiksi talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain muuttamisesta sekä tulo- ja varallisuusverolain 59 ja 163 §:n muuttamisesta ..

9) Ed. Linnainmaan ym. lakialoite n:o 9 laiksi luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä annetun lain 4 §:n muuttamisesta ... 1156

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laeiksi taiteen perusopetuksesta sekä peruskoululain 26 §:n ja lukiolain 18 §:n muuttamisesta (HE 211/1991 vp)

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat R. Aho, S-L. Anttila, Astala, Aula, Enestam, Hacklin, Helle, Hurskainen, Järvilahti, Kanerva, Kemppainen, Korkea-oja, Korva, Kuuskoski, Laakkonen, Liikkanen, Lipponen, Markkula, Mattila, Moilanen, Myller, Niinistö, Pekkarinen, Puisto, Pulliainen, Rask, Riihijärvi, Rossi, Rusanen, Saario, Saastamoinen, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja ja Vähänäkki.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Rusanen, Puisto ja S-L. Anttila.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Kanerva ja Lipponen, virkatehtävien vuoksi edustajat Kuuskoski ja Miettinen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat S-L. Anttila, Hacklin, Korkea-oja ja Puisto, tämän kuun 10 päivään sairauden vuoksi ed. Astala sekä virkatehtävien vuoksi edustajat R. Aho, Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Liikkanen, Markkula, Mattila, Rask, Riihijärvi, Saario, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja ja Vähänäkki, tämän kuun 14 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Aula, Helle, Hurskainen, Kemppainen, Moilanen, Myller, Rossi ja Saastamoinen sekä tämän kuun 30 päivään yksityisasioiden vuoksi ed. Niinistö.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan huhtikuun 3 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 33 — 38, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 26, 27, 30, 32, 34, 36, 37, 40, 43, 45, 47, 48, 52 ja 55. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 5

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Ehdotan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Tässä on kysymys siitä, että hinnoittelu Posti-Telen palvelujen osalta siirtyy liikelaitokseksi muuttuneelle Posti- ja telelaitokselle. Käytännössä se tulee merkitsemään hintojen korotuksia, koska hinnoitteluvaltuuttahan ei muuten sinne haluttaisikaan. Tämä on tietysti linjassa jo pitemmän ajan linjausten kanssa. Meillä on lopetettu rahapolitiikan sääntely. Korot nousivat. Meillä on lopetettu vuokrasäännöstely. Vuokrat ovat nousussa. Nyt on sitten tullut posti- ja telepalvelujen hinnoittelun vapauttamisen vuoro, ja ihan selvää tietysti on, että vain siinä tarkoituksessa, että Posti-Tele voi palveluistaan korkeamman hinnan ottaa. Tämä on hylkäsesitykseni peruste.

Posti-Tele on muutenkin toiminut, paitsi että se haluaa korkeampia hintoja, paljolti toisin kuin eduskunta edellytti. Palveluja on huononnettu jyrkästi, ja huonontaminen jatkuu. On ollut myös skandaaleja, kuten pääjohtajan autohankinnat ja muu, mikä osoittaa, että liikelaitokseen ei enää edes näennäinenkään tai vaillinaisenkaan eduskunnan valvonta yllä. Nyt annetaan pois vielä mahdollisuus puuttua hintoihin, jotka tähän saakka valtioneuvosto on vahvistanut. Nyt ne jatkossa vahvistaa Vennamon esikunta, ja se tulee tarkoittamaan korotuksia, tietäkää se!

Ed. Laike: Herra puhemies! Koska vastustan korotuksia, joista ed. Tennilä puhui, kannatan ed. Tennilän ehdotusta esityksen hylkäämisestä.

Ed. Viisbäck: Herra puhemies! Lakiesitys on sängen mielenkiintoinen sen johdosta, että tällaisena aikana, missä me elämme nyt, budjetin yhteydessä vaaditaan Posti-Teleltä yhä enem-

män tuloutusta, ja sen jälkeen kun eduskunta on hyväksynyt tuloutuksen, lakiesityksen mukaisesti Posti-Tele joutuu hinnoittelemaan ne toimenpiteet, joita siellä tehdään. Se tarkoittaa sitä, että jos meillä on yhtä raaka hallitus kuin nykyinen Ahon hallitus on, sen seurauksena Posti-Tele joutuu tulouttamaan valtiolle yhä enemmän, ja sen seurauksena Posti joutuu nostamaan niitä palvelumaksuja, joita siellä on. Sen johdosta minä katson, että tilanteessa lakiesitys ei ole lainkaan tarpeellinen.

Ed. S a a r i : Arvoisa puhemies! On myönteisesti pantava merkille se, että ed. Tennilä luottaa nykyiseen hallitukseen niin paljon, jopa enemmän kuin Posti- ja telelaitoksen johtoon. Kuitenkin on todettava, että lain 4 §:ssä, jota nyt ehdotetaan muutettavaksi, todetaan: "Asetuksella voidaan tarvittaessa säätää, että valtioneuvosto päättää määrättyjen kirje-, lehti- ja puhelinliikenteen palvelujen hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta."

Sen jälkeen kun Posti- ja telelaitoksen liikelaitoslaki säädettiin, jolloin hintojen vahvistaminen jätettiin valtioneuvoston tehtäväksi, tilanne Posti- ja telelaitoksen osalta on ratkaisevasti muuttunut, koska useimmat niistä palveluista, joiden hintojen vahvistaminen jätettiin valtioneuvoston tehtäväksi, ovat tulleet vapaan kilpailun alaisiksi. Pärjätäkseen vapaassa kilpailussa Posti- ja telelaitoksen on välttämättä saatava hinnoitteluoikeus, joka tekee sen toiminnan joustavammaksi.

Todettakoon vielä, että valiokunnan mietintö oli yksimielinen lukuun ottamatta ed. Tennilän siihen liittämää vastalauseetta.

Ed. T e n n i l ä : Herra puhemies! Ed. Saarelle totean, että Ahon hallitukseen en luota tippaakaan mutta liikelaitokseen en senkään vertaa, koska ihan selvä on, jos vakavasti puhutaan, että valtioneuvostossa voi olla jonkinlaista ajattelua siitä, mikä on kohtuus ajatellen esimerkiksi koko laitoksen kehittämistä ja muita sellaisia lähtökohtia. Liikelaitos on liikelaitos, ja se tekee vain bisnestä ja ottaa niin paljon kuin ikinä vain voi irti saada.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Tennilä ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

E. Aho, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Alho, U. Anttila, Antvuori, von Bell, Biaudet, Björkenheim, Donner, Dromberg, Gustafsson, Haavisto, Halonen, Hassi, Hautala, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Hämäläinen, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Jääskeläinen, Jääteenmäki, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Kohijoki, Koistinen, Komi, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kääräinen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laitinen, Laivoranta, Lamminen, M. Laukkanen, V. Laukkanen, Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, J. Leppänen, Lindqvist, Lindroos, Louekoski, Louvo, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Malm, Metsämäki, Miettinen, Morri, Muttilainen, Mäki-Hakola, Mölsä, Nordman, Norrback, Nyby, A. Ojala, Ollila, Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Peltari, Perho-Santala, Pesälä, M. Pietikäinen, S. Pietikäinen, Puhakka, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rauramo, O. Rehn, Renko, Renlund, Rinne, J. Roos, T. Roos, Ryyänen, Rätty, Rönholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Skinnari, Suhola, Särkijärvi, Taina, Takala, Tenhiälä, Tiuri, Toivonen, Tuomioja, Turunen, Tykkyläinen, Ukkola, Uosukainen, Vanhanen, Westerlund, Vihriälä, Viinanen, Viljamaa, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Vuorisalo, Väistö ja Zyskowitz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Andersson, Apukka, Jurva, Laakso, Laaksonen, Laine, P. Leppänen, Mäkelä, Mäkipää, O. Ojala, Polvi, Polvinen, Rimmi, Seppänen, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Tennilä, Wahlström, Vistbacka ja Vähäkangas.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

R. Aho, S-L. Anttila, Astala, Aula, Backman, Enestam, Hacklin, Helle, Hurskainen, Jaakonsaari, Juhantalo, Järviolahti, Kaarilahti, Kanerva, Kauppinen, Kemppainen, Korhonen, Korkea-

oja, Korva, Kuuskoski, Laakkonen, Liikkanen, Linnainmaa, Lipponen, Markkula, Mattila, Moilanen, Myller, Niinistö, Nikula, Näsi, Pekkarinen, Pokka, Puisto, Pulliainen, Rask, E. Rehn, Riihijärvi, Rossi, Rusanen, Saario, Saastamoinen, Seivästä, Törnqvist, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja, Vähänäkki ja Väyrynen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 21 ei-ääntä; poissa 49. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi kauppaedustajista ja myyntimiehistä

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 201/1991 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 6

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain 54 ja 88 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 3
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laeiksi sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta ja kuntoutusrahalain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 12
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 1

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Herra puhemies! Esityksessä jo korjataan niitä vaikeuksia, jotka ovat kohdanneet suurfirmojen työntekijöitä taloudellisen kriisin aiheuttamina seurauksina, kriisin, joka on alkanut jo aikaisemmin. Yhtiöt ovat yhtiöittäneet toimintansa voidakseen kiertää sosiaaliturvamaksuja ja työeläkemaksuja osittain, mutta esitetty muutos, joka mahdollistaa sairaskassojen järjestämisen uudella tavalla, on kannatettava samoin kuin se, että sairaskassat voivat kuntoutusraha-asioita tulevaisuudessa hoitaa.

Mutta tässä yhteydessä on jo syytä tuoda esille, että meillä on odotettavissa sairausvakuutuslain muutokset, joissa tehdään ehdotukset 400 miljoonan markan leikkaamisesta hallituksen viikonloppuna tekemän päätöksen johdosta. Kansalaiset kyselevät, miksi aina sairast, työttömät ja muut vaikeassa asemassa olevat ihmiset ovat niitä, jotka joutuvat toisten, usein pelureiden ja tässä tapauksessa myös hallituksen, aiheuttamien ongelmien maksajiksi. Olisi hallituksen ollut aiheellista etsiä tässäkin tapauksessa maksamiehiksi todella ne, joilla on, mistä ottaa, niin kuin pääministeri Aho totesi. Mutta kun on luettu hallituksen ohjelma, voi todeta, että jälleen otetaan heikommassa asemassa olevilta ja suuret rikkaat on jätetty jälleen pitämään kaikki etuudet, joita he ovat onnistuneet kahmimaan itselleen.

Ed. S k i n n a r i : Herra puhemies! Hallituksen parin pykälän esitys kuvastaa sitä tilannetta, joka meillä sosiaali- ja terveysturvan kehittämisessä tällä hetkellä on. Hallitus näpertele näitten asioiden osalta, ja toisaalta, kuten viime viikonvaihte osoitti, se samaan aikaan on laittamassa jälleen yhä uusia maksuja lapsille, sairaille, työttömille ja eläkeläisille.

Esitys, jonka valiokunta on voinut johtuen lähinnä siitä, että se ei tässä maassa juuri mitään

asioita vie eteenpäin, yksimielisesti hyväksyä, kuvastaa sitä tilannetta, että nykyisellä hallituksella tämähän asia ei ole sillä tavoin hallinnassa kuin pitäisi. Nyt, kun tarvitsisi etsiä julkishallinnosta myös säästökohteita, tämäntapaisilla esityksillä, joita tuodaan yksitellen ilman laajempia kokonaisuuksia, tähänkään tarkoitukseen ei käytännössä päästä.

Minusta hallituksen pitäisi tehdä omat johtopäätöksensä, kuten sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tänään edellytti, ja erota.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi Tšekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 225/1991 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 2

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi Martinselkosen luonnonsuojelualueesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 13
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys n:o 28 laiksi eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain kumoamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan täysistuntoon.

Puhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia ilmaisemaan käsityksensä pöydällepanon ajankohdasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Seppäsen ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Seppäsen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle seuraavaan täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys n:o 29 laeiksi talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain muuttamisesta sekä tulo- ja varallisuusverolain 59 ja 163 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Viikonlopun aikana Suomi on saanut kilpailevan parlamentin, markkinaparlamentin, ja näyttää siltä, että hallitus tarvitsee tällä hetkellä Suomessa luottamuslauseen toiminnalleen kahdelta eri parlamentilta, eduskunnalta eli tältä parlamentilta ja sen lisäksi markkinaparlamentilta. (Ed. Skinnari: Ja MTK:lta!)

Näyttää siltä, että vain toinen luottamuslause näistä mahdollisuuksista on varma, ja se on varmaa, että hallitus saa luottamuslauseen tältä parlamentilta, jossa hallituspuolueiden kansanedustajat näyttävät olevan valmiita tuottamaan hallitukselle luottamuslauseen huolimatta siitä, että lähes vallankumouksellisella tavalla Suomi

on viime sunnuntaista lähtien siirretty aikaan, jolloin emme enää elä pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa. Nyt on aloitettu pohjoismaisen hyvinvointivaltion murentaminen, sen järjestelmän murentaminen, jonka vasemmisto ja keskusta työllään 50 vuoden aikana ovat tässä maassa saaneet aikaan.

Jos hallitus saakin aina automaattisesti luottamuslauseen tältä parlamentilta mille tahansa toiminnalle, niin enää samalla tavalla hallitus ei saa luottamuslausetta markkinaparlamentilta. Sen osoittivat viime viikon tapahtumat. Hallitus teki virheellisiä esityksiä, ja sen seurauksena markkinaparlamentti oli tuottaa hallitukselle sellaisen epäluottamuslauseen, että hallitus oli joutua eroamaan, mutta uudessa luottamuslauseäänestyksessä maanantaina valuuttamarkkinoilla luottamus sitten tulikin ja hallitus saa jatkaa.

Minusta kansanvallassa on edetty kovin kummallisella tavalla, jos siitä, saako hallitus jatkaa vai ei, tekevät päätökset tämän talon ulkopuoliset piirit kuuntelematta sitä, mitä tässä talossa hallituksesta sanotaan. Eli meidän tehtävämme on nimittää hallitus, markkinaparlamentti erottaa hallituksen. Tämä on tämänhetkinen työnjako suomalaisessa politiikassa.

Mitä tulee käsillä olevaan asiaan, talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslakiin, minä haluan huomauttaa, että se on säännöstelyä, se on säännöstelytaloutta. Sillä estetään korkoja kohoamasta sellaiselle tasolle, että pankkien rahanhankinnan hinta kallistuisi. Minusta on hämmästyttävää, että yksi sääntely ja säännöstely tässä taloudessa käy, mutta toinen ei. Voidaan säännöstellä näitä talletuksia ja obligaatioita, jotka ovat verottomia, mutta ei voida säännöstellä sitä markkinarahaa, joka on lähdeverotileillä ja joka on nostonut pankkien rahanhankinnan kustannuksia huomattavassa mitassa. (Ed. Louekoski: Pankit ovat itse nostaneet!)

Unitas-julkaisussa, jota julkaisee entinen Yhdyspankki, on arvioitu, että pankit joutuvat maksamaan lähdeverojärjestelmän ansiosta 2 miljardia markkaa enemmän talletuskorkoja kuin ne joutuivat vanhan järjestelmän mukaan. Eli lähdeverojärjestelmä on tuottanut pankkien rahanhankinnassa ylimääräiset 2 miljardin markan kustannukset, ja nyt hallitus lähestyy ylipäättään Suomen velkaongelmaa väärästä näkökulmasta, kun se jättää huomiotta pankin rahanhankinnan kustannukset ja on valmis toimimaan siihen suuntaan, että velkojen korot voivat olla miten korkeat tahansa.

Hallitushan viime viikon toiminnallaan sai aikaan sen, että velkojen korot tässä maassa nousivat lähes ennätyskorkealle ja olivat osoituksena siitä, että elämme epänormaalisissa tilanteissa. Hallitus omalla toiminnallaan sai aikaan sen, että nämä korot tulevat olemaan keskimääräistä korkeammalla pitkähkön ajan, ja tästä me asetamme suuren vastuun hallituksen taitamattomalle toiminnalle.

Mutta toivoisimme, että hallitus eri vaihtoehtoja miettiessään ottaisi huomioon myös paluun sellaiseen sääntelyyn, että voitaisiin alentaa pankkien rahanhankinnan kustannuksia lähdeverotileillä, mikä taas saisi aikaan sen, että pankit voisivat lainata yleisölle rahaa halvemmalla.

Tässä mielessä väitän, että hallitus on syyllistynyt yksinomaan ideologiseen ratkaisuun silloin, kun se ei edes harkinnut paluuta rahan hinnan sääntelyyn niin, että pankkien rahanhankinnan kustannukset alenisivat, ja kuitenkin sääntely on mahdollista, mitä osoittaa käsillä oleva lakiesitys. Hallitus ehdottaa meille lakia, jolla rahamarkkinoita säännellään tietyn rahan hinnan osalta. Eli se, mikä ideologisesti käy yhtäällä, ei taas ideologisesti näytä käyvän toisaalla.

Hallitus on ajautunut suuriin vaikeuksiin, joita se yritti ratkoa viime sunnuntaina panemalla hyvinvointivaltion koetukselle, murentamalla hyvinvointivaltion pohjaa.

Näyttää kuitenkin siltä, että tämä on vain EY-yhdyntämisestä esileikkiä, mitä hallitus sai aikaan sunnuntaina. Hallitushan ei pystynyt tuomaan riittävän kovaa ohjelmaa julkisen talouden alasajamiseksi niin, että markkinoiden luottamus hallituksen toimintaan olisi palautunut.

Eli me elämme nyt siinä tilanteessa, että hallitus on antanut lupauksia ulkomaille EY:n suuntaan ja nyt se joutuu ajamaan EY-ratkaisunsa myös sisäpolitiikassa Suomen kansalle maksuun. EY-ratkaisuun liittyvä julkisen talouden ja pohjoismaisen hyvinvointivaltion murentaminen alkoi sunnuntaina sillä tavalla, että hallituspuolueet näyttävät nyt olevan siitä yksimielisiä ja myös keskusta on selvästi asettunut yksimielisesti ja yksinaisisesti kannattamaan sen hyvinvoinnin purkamista, jonka luomisessa keskustalla on ollut suuri ansio.

EY ei ole vain ulkopolitiikkaa. EY on myös sisäpolitiikkaa. EY on sitä sisäpolitiikkaa, josta sunnuntaina saimme esimakua, mutta joka ei riitä vakuuttamaan valuuttamarkkinoita ja pääomamarkkinoita niin, että hallitukselle auto-

maattisesti olisi saatavissa luottamuslause myös uusissa kriisitilanteissa. Uusia kriisejä on epäilemättä tulossa silloin, kun hallitus jatkaa hyvinvointivaltion purkamista, koska emmehän me voi uskoa sitä, että eduskunta yksimielisesti ja keskustakin olisi murentamassa hyvinvointivaltiota. Kyllä keskustan vanha perinne velvoittaa monia sen kansanedustajia säilyttämään sen, mikä Suomessa hyvää on ollut, ja turvaamaan yhteiskuntaan tasaisemman tulonjaon ja paremman hyvinvoinnin kuin markkinavoimat turvaavat. Markkinavoimat toimivat Suomessa vain hyvinvointivaltion purkamiseksi.

Herra puhemies! Nyt käsillä oleva lakiesitys on oikean suuntainen, mutta sitä pitäisi täydentää sellaisilla laeilla, että voisimme asettaa lähdeverotileille korkokaton, niin että rahan hintaa voitaisiin Suomessa radikaalisti laskea. Tilanne, jonka mukaan lähdeverotileillä ei ole korkokattoa, saa aikaan sen, että me suoritamme myös valtaisan tulonsiirtoa niiden hyväksi, jotka 80-luvulla hyötyivät kasinotaloudesta, jotka olivat kasinotalouden pelureita ja jotka tälläkin hetkellä ovat etuoikeutettuja kansalaisia keskuudessamme. Ne, jotka saivat 80-luvulla myyntivoittoja verottomasti tai aliverotettuina, saavat nyt tuplapotin, kun he saavat verottomien tai aliverotettujen myyntivoittojen ohella tänä päivänä lähdeverotileillä aliverotettuina huomattavia tulonsiirtoja. En usko, että Suomessa koskaan on annettu reaalikoron muodossa vastaavaa tulonsiirtoa pääoman tallettajille kuin nyt annetaan. Kuitenkin rahan tukkupaljautuminen ovat paljon hyödyttömämpiä ihmisiä talouden toiminnan näkökulmasta kuin ne, jotka investoivat, ne jotka ottavat rahaa lainaksi, ne jotka ottavat riskejä.

Tässä mielessä hallitus on väärillä linjoilla, kun se suosii passiivisia rahankäyttäjää ja kurjistaa ja tappaa kansantaloudessa ne, jotka ottavat riskejä, jotka pystyisivät torjumaan työttömyyttä, jotka työllistäisivät, jotka tekisivät investointeja hyödyllisiin ja tarpeellisiin tarkoituksiin. Sellaista toimintaa tämä hallitus ei ole pystynyt harjoittamaan, että investoinnit käynnistyisivät. Tässä mielessä hallituksen viikonlopun paketti on tuomittu epäonnistumaan. Hallituksen viikonlopun paketti ei elvytä kansantaloutta. Hallituksen viikonlopun paketti pitää työttömyyden korkealla tasolla. Hallitus hyväksyy työttömyyden talouspolitiikkansa perusteeksi ja tuo eduskunnalle lakiesityksiä, joilla pyritään hyvinvointivaltion purkaminen varmistamaan.

Erityisen huolestuttavaa tässä tilanteessa on

se, että myös keskusta vastoin kannattajakuntansa kantaa on mukana tällaisessa toiminnassa. Kokoomushan on tietysti mukana tällaisessa toiminnassa. Mutta, että keskustakin, siitä me haluamme keskustalaisten kansanedustajien tekävän johtopäätöksen ja kaatavan tämän hallituksen, joka ei pysty toimimaan uskottavasti Suomen etujen puolustamiseksi tässä vaikeassa kansainvälisessä tilanteessa.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Ed. Seppänen onnistui liittämään talletusten veronhuojennuslakiin aika monta näkökulmaa. Minä puutun niistä kolmeen.

Mielestäni ed. Seppänen ei tarpeeksi selvästi tuonut esille sitä, että viime sunnuntain ja viikonvaihteen dramaattisissa tapahtumissa ns. säästöpaketti oli oikeastaan pakon kautta synnytetty sen jälkeen, kun hallitus itse oli tehnyt ennätysmäisen poliittisen sähläyksen, saanut aikaan poliittisilla päätöksillään edellisen viikon aikana sen kriisin, joka sitten piti jollakin tavalla laukaista. Minä en ihmettele kovin paljon, että kokoomus oli kovin vaisu tässä yhteydessä. Näyttää se mukana päätöksissä olleen. (Ed. Zyskiewicz: Missä kokoomus oli vaisu?)

Toinen asia: Ed. Seppänen sanoi, että pankit joutuvat maksamaan lähdeverojärjestelmässä korkeata rahan hintaa. Eivät ne joudu, ed. Seppänen, ne vain maksavat. Ne maksavat ja ovat maksaneet itsensä kipeiksi kannattavuutensa kustannuksella, niin että me joudumme eduskunnassa säätämään lakeja, joilla parannetaan kannattavuutta. Ei niitten mikään pakko ole maksaa sisään tulevasta rahasta sellaista hintaa kuin ne nyt maksavat.

Itse siinä yhteydessä, kun lähdeverojärjestelmän vaikutukset pankkien tolkkutoman rahanhankintahinnan maksamisessa tulivat selville, olin valmis ehdottamaan uutta korkosopimusta ja jonkinmoiseen säännöstelyyn palaamista, mutta se näytti täysin mahdottomalta, ja oikeastaan loogista olikin, ettei siihen palattu. Mutta jopa näin pitkälle meneviin toimenpiteisiin aikanaan olisin ollut henkilökohtaisesti valmis, jotta niiltä katastrofeilta olisi voitu välttää, jotka tänä päivänä pankkimaailmassa ovat tosiasioita.

Ed. Rusanen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Hä m ä l ä i n e n : Herra puhemies! Verotusta pitäisi yksinkertaistaa, verotusta pitäisi

oikeudenmukaistaa, pääomaverotus pitäisi saada sisäisesti neutraaliksi, ja tulojakoa pitäisi oikeudenmukaistaa. Kaikissa näissä kohdissa hallitus on epäonnistunut, se on epäonnistunut verolinjassaan, se on epäonnistunut yleisessä talouspolitiikassaan, nyt se epäonnistui tässä kriisipaketissaan, joka on myös tavattoman epäoikeudenmukainen. On kohtuutonta, että hallitus kuvittelee tämän kriisipaketin avulla saaneensa luottamusta ja uskottavuutta. Pakkodelvalvaatiolta Suomi välttyi ainoastaan Bundesbankin ansiosta.

Ed. Skinnari: Herra puhemies! Tämä esitys osoittaa jälleen sen, että hallituksella ei ole ollut mitään talouspoliittista linjaa. Kuten esityksen perusteluissakin todetaan, tähän aletaan tänä vuonna jo soveltaa, vaikka nyt on jo huhtikuu, ja hallituksella olisi ollut aikaa tähän asiaan, kuten moneen muuhunkin, ottaa ajoissa kantaa niin, ettei tapahdu niin kuin jälleen viikonvaihteessa, että hallitus ajautuu tiettyyn tilanteeseen, jossa sen on pakko tehdä jonkinlaisia ratkaisuja.

Tämäkään esitys ei sillä tavoin luo luottamusta pankkienkaan osalta, että meillä päästäisiin siihen tilanteeseen, että korko käytännössä alenisi niin, että me pääsisimme eurooppalaiseen korkotasoon. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, kuinka suuresta asiasta tässäkin on kysymys. Verovapaiden tilien talletuskanta oli vuoden lopussa 149 miljardia ja tästä vuoden määräaikaistilien osuus 65 miljardia markkaa.

Minua ihmetyttää erityisesti se, että jos viime eduskunnan aikana kokoomus hallituksessa harjoitteli, niin kokoomus harjoittelee myös tämän hallituksen osalta niin, että se enemmänkin on jonkinlaisessa keskustan juoksupojan roolissa, jota näköjään muutamat naisministeritkin tukevat.

Ed. Ukola: Herra puhemies! Ed. Seppänen on ihan oikeassa kyllä siinä, että tuskin koskaan on talletuksille ja pääomalle maksettu sellaista tuottoa kuin lähdeverotileille tällä hetkellä maksetaan, 15 prosentin korko. Kun meikäläinen tekee jonkun jutun lehteen ja saa siitä 1 500, niin Viinanen vie 900 ja itselle jää 600.

Minä ihmettelen ja olen koko ajan ihmetellyt, minkä ihmeen vuoksi lähdeveron veroprosentin täytyy olla 15. Miksi se ei voi olla sama kuin muille pääomatuloille on suunniteltu eli 25 prosenttia? Minulle on sanottu, että raha virtaa sen jälkeen ulkomaille. Onko tämä ihan varmaa?

Paljonko Euroopassa maksetaan tällaisissa tapauksissa talletuksien korkotuloista veroa? Minä haluaisin tämän tietää etenkin entiseltä valtiovarainministerillä Louekoskelta, joka tämän lähdeveron isä on.

Ed. Al-Nissilä: Arvoisa puhemies! Ed. Seppäsen puheenvuoron johdosta voisi todeta, että se ei ollut omiaan herättämään ainakaan vakautta markkinoilla sen paremmin kuin eduskunnassakaan. Pankkivaltuusmieheltä odottaisi kyllä harkitumpia puheenvuoroja, niin kuin sosialidemokraattiselta oppositioltakin, jonka puhemylly pyörii, mutta vastuuta ei olla lainkaan halukkaita kantamaan.

Mitä tulee itse tähän esitykseen, niin verovapauden jatkuminen yhdellä vuodella on perusteltua mielestäni erityisesti pankkien varainhankintakustannusten nousun estämiseksi tässä tilanteessa. Tällä hetkellä pankkien varainhankinnan edullisuuden turvaaminen myöskin pankkien oman tilanteen kannalta on erityisen tärkeää.

Edelleen tästä lakiesityksestä voisi todeta, että kun tässä ehdotetaan verovapautta yhdelle vuodelle, niin valiokuntavaiheessa olisi ehkä syytä harkita määräaikaistalletusten verovapauden jatkumista sekä vuonna 93 että 94, ja käyttelytilien osalta valtioneuvoston asettama pankkityöryhmä ehdotti käyttelytilien pysyvää verovapautta. Mielestäni tätä kannattaisi harkita vielä tässä vaiheessa. Tämä olisi omiaan luomaan rahamarkkinoille vakautta, jota me todella tarvitsemme, jota meidän kaikkien pitäisi olla täällä luomassa eikä poliittista puhemyllyä pyörittämässä.

Ed. Tennilä: Herra puhemies! On minusta kyllä suuri erehdys, jos sosialidemokraatit ovat sanoneet, että kokoomus ei näkynyt viikonlopun ratkaisuissa. Se oli aivan puhtaasti kokoomuslaista politiikkaa, mihin nyt siirryttiin, uusliberalistista, uusoikeistolaista politiikkaa, jossa pienituloisten etuihin kajottiin ja sosiaaliturvaa lähedettiin aivan avoimesti purkamaan. Sehän on teidän ideanne mukaista, ja hämmästyttävää on, että keskustapuolue lähtee tähän mukaan. Näinpäinhän tämä asetelma minusta on ja on myös aivan varmasti todellisuudessa.

Aina näyttää olevan niin, että vallankumous syö lapsensa. Rahamarkkinoiden vapauttaja oli Kullberg, ja hänet jouduttiin nyt potkaisemaan pois, koska hän ei enää seuraamuksista pystynyt vastaamaan. Jos tällainen vapaus jatkuu, niin

lähtee vielä monta pääjohtajaa ja monta hallitusta, sillä herrat markkinat kyllä aina halutessaan pystyvät kaatamaan poliittisen systeemin, jos ei palata sääntelyyn. Minkä ihmeen takia me emme siihen menisi takaisin järkevässä ja sopivassa muodossa? Ensimmäinen askel, joka pitää tehdä, on se, että älyttömän kallis pankkeihin tuleva raha halpenee, jolloin myös antolainaus- eli lainakorko voi olla matalampi. Palataan takaisin siihen suuntaan, mikä oli hyvä, eli tietyn asteiseen sääntelyyn.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Ed. Louekoski kysyi, missä kokoomus oli viikonloppuna. Kokoomus oli paikalla tekemässä ratkaisuja. Me olimme vaatineet jo hyvissä ajoin etukäteen, että tulee tehdä talouspoliittisia päätöksiä. Me olimme vaatineet säästöpäätöksiä. Nyt niitä saatiin. Olisimme toki toivoneet, että ne olisivat tulleet hallitummassa järjestyksessä.

Haluun kysyä ed. Louekoskelta: Mitä sosialidemokraatit ovat vaatineet? He ovat vaatineet, että pitää elvyttää ja Suomen valtion pitää ottaa lisää lainaa. Miksi tämä kriisi syntyi? Se syntyi juuri siitä syystä, että Suomen valtion lainanotto on kasvanut niin paljon, että tilanne on ajautunut hallitsemattomaksi. Oli mielenkiintoista nähdä puheenjohtaja Sundqvistin ilmeitä viikonlopun aikana, kun häneltä kysyttiin talouspoliittisia kannanottoja. Hän oli hyvin hiljainen tässä yhteydessä. Ei hän enää puhunut mitään lainanoton lisäämisestä vaan puolusti vihdoinkin vakaata markkaa ja sitä, että lainanottoa ei enää voida lisätä. Missä on SDP:n talouspolitiikka ja sen onnistuneisuus tänä päivänä?

Ed. Tennilälle voidaan kertoa, miksi nyt pitää säästää. Tietysti haluaisimme jakaa rahaa niin paljon kuin suinkin mahdollista, mutta jos nyt ei säästetä, se johtaa siihen, että ajaudumme devalvaatioon, hallitsemattomaan tilanteeseen, jonka seurauksena on vielä suurempi työttömyys. Onko työttömyys nimenomaan sitä, mitä ed. Tennilä tässä salissa haluaa ajaa? Siltä vaikuttaisi hänen politiikkansa mukaisesti.

Kysytään, miksi meillä on korkea talletuskorko. Meillä on siitä syystä korkea korkotaso, kun mm. valtio joutuu ottamaan niin huomattavia määriä velkaa tänä päivänä. Jos lainanottoa voidaan supistaa, se merkitsee sitä, että korkotaso voidaan samalla alentaa. Siitä syystä säästöpäätöksiä pitää tehdä ja pitää kyetä tekemään.

Mitä tulee 25 prosentin veroon ja sen sovellettavuuteen talletuksiin, tilanne on se, että ensin-

näkin se on yli Euroopan verotason. Jos sitä nyt ryhdyttäisiin soveltamaan, se todella saattaisi pankit erittäin vaikeaan tilanteeseen, jota tuskin kukaan tänä päivänä haluaa.

Ed. Z y s k o w i c z : Arvoisa herra puhemies! Vasemmisto-oppositiolla on näköjään sellainen työnjako, että sosialidemokraatit väittävät, että kokoomusta ja kokoomuksen kädenjälkeä ei näy hallituksen viimeaikaisissa ratkaisuissa, ja vasemmistoliitto väittää, että keskustaa ja keskustan kädenjälkeä ei niissä näy. Tämä ristiriitaisuus, joita opposition puheenvuorot edustavat, jo osoittaa, että väitteet ovat perusteettomia. Totta kai ne ovat yhdessä hallituksessa tehtyjä ratkaisuja.

Mutta kun ed. Louekoski sanoi, että kokoomus on ollut sivussa, niin totta on, että olimme siinä vaiheessa sivussa, kun hallituksen piiristä ja pääministerin toimesta lähdettiin onnettomaan julkiseen operaatioon, jonka tavoitteena oli Suomen Pankin pääjohtajan vaihtaminen ja joka osaltaan vauhditti kriisiä, joka viime viikonvaiheessa kehkeytyi. Mutta me emme suinkaan olleet sivussa silloin, kun hallituksessa viikonvaihteessa korjattiin tätä tilannetta, tehtiin välttämättömiä, tarpeellisia ratkaisuja, joita kokoomuksen piiristä nimenomaan on vaadittu tehtäväksi. Kuten ed. Sasi edellä sanoi, nimenomaan kokoomuksen piiristä ja kokoomuksen toimesta on vaadittu, että hallitus osoittaa myös käytännössä valmiutta sellaiseen päätöksentekokykyyn, jota se vihdoin viikonvaihteen aikana sopiessaan säästöpaketista osoitti. Tällaista päätöksentekokykyä tarvitaan jatkossakin, koska valitettavasti ne ratkaisut, jotka nyt tehtiin ja jotka sinänsä ovat oikeita, eivät vielä ole riittäviä.

Ed. M. L a u k k a n e n : Herra puhemies! Ed. Louekoski unohti varmasti tietoisesti taas kerran kertoa, mikä olisi ollut vaihtoehto tälle viikonlopun paketille. Ed. Louekoski, ei vielä Suomen kansa eikä eduskunta tiedä, mikä on sosialidemokraattinen talouspoliittinen vaihtoehto tilanteeseen. Nyt ei enää ole syytä puhua mielikuvista, vaan nyt on puhuttava reaalityökalouden ongelmista, joista keskeisin on valtion velkaantumisaste ja -vauhti. Sen takia ainoa mahdollisuus on tehdä välttämättömät leikkaukset, jotta valtion velkaantumisvauhtia pienennetään. Pahin pelko itse asiassa on se, että välttämättä nämäkään leikkaukset eivät riitä. Meidän on tehtävä lisää leikkauksia, jotta me voimme säi-

lyttää pohjimmiltaan suomalaisen sosiaaliturvan ytimen.

Sen vuoksi katsoisinkin, että tämän vuoden budjetti täytyy vielä tuoda tähän saliin, avata se ja etsiä sieltä useiden miljardien markkojen säästöjä. Sen lisäksi uusina keinoina on lähdeittävä nopeasti jo tänä vuonna uudistamaan työttömyyskassajärjestelmää siten, että todella nostetaan omavastuita ja pienennetään yhteiskunnan osuutta ja velvoitteita. Mikä tärkeintä, ainoa kartellisoitunut järjestelmä tämän talouden ulkopuolella on työmarkkinajärjestelmä.

Keskeisin kysymys, jolla voisimme edesauttaa kansantaloutemme keskeisiä suuria ongelmia, on lomaltapaluurahajärjestelmän poistaminen. Minusta olisi hyvin tärkeää hallituksen etsiä sellaisia keinoja, joilla päästäisiin sen poistamiseen jo tänä vuonna. Sen poistamisen jälkeen jäisi 8 miljardia markkaa yritysten kassoihin. Sillä pelastettaisiin tuhansia pk-yrityksiä, joiden puolesta demarit ovat olleet huolissaan, ja saataisiin aikaan myös 4 miljardin markan säästöt kuntien ja valtiontalouden puolelle.

Ed. Stenius - Kaukonen: Herra puhemies! Mistä viikonlopun kriisi johtui? Sen hallitus sai aikaan, mutta sen takana on nimenomaan kokoomuksen ajama vapaiden markkinoiden politiikka. Se on kokoomuksen niin talouspoliittinen kuin tietysti ideologinenkin lähtökohta. Te olette aikaansaaneet kaikki ne ongelmat, joita tässä maassa tällä hetkellä on, koska niistä, jotka toimivat vapaasti, ei ole vastuuta. On turha hakea vastuuta oppositiosta. Niillä, jotka ovat markkinavaimia pyörittäneet, ei ole vastuuta. Tästä johtuvat ongelmat. On erikoista, että sosialidemokraatit moittivat kokoomusta siitä, että se on sivuroolissa. Kokoomus on pääroolissa, ja jotta näihin ongelmiin ... (Ed. Zyskiewicz: Niin on!) — Se on totta, ja on erittäin hyvä, että ed. Zyskiewicz tunnustaa, ettei halua piilottaa päätään pensaaseen. Tämä on kokoomuksen politiikkaa. Ihmettelen, että sosialidemokraatit eivät tätä vielä näe. Te kärsitte, kun menitte kokoomuksen kelkkaan Holkerin hallituksen aikana, ja nyt te istutte siinä, ihmettelette ja pyörittelette peukaloitanne. — Ainoa tapa, millä voidaan köyhät kansalaiset: työttömät, eläkeläiset ja sairaat ihmiset pelastaa, on se, että tämä hallitus todella jättää paikkansa ja kokoomusta ei uuteen hallitukseen oteta. On lähdeittävä niiden voimien yhteistoimintaan, joilla on vastuu heikommassa asemassa olevista kansalaisista.

Ed. Laine: Herra puhemies! Ed. Zyskiewicz, kyllä te äsken väärin väititte sanoessanne, että vasemmistoliitto ei näe keskustan roolia hallituspolitiikassa ja viime viikonvaihteen ratkaisussa. Kyllä te olitte molemmat siellä läsnä. Molemmat teitte päätökset, ja siltä näytti, että sulassa sovussa.

Ed. M. Laukkanen, kun te pyysitte vaihtoehtoja, tuokoon nyt hallitus tämän ohjelmansa eduskunnan puntaroitavaksi, niin varmasti hallitus saa myös vasemmiston taholta vaihtoehdot.

Ed. Ukkola, jonka vuoksi tämän vastauspuheenvuoron pyysin, te puhuitte äsken lähdeveroratkaisusta. Minä en muista, miten ed. Ukkola äänesti silloin, kun tämä asia ratkaistiin. Vasemmistoliitto ehdotti 25 prosentin veroa, mutta me jätimme kyllä vähemmistöön. Silloin kun tämä asia oli ensimmäisen kerran esillä, ministeri Louekoski taisi olla esittelevänä ministerinä. Silloin tuli 10 prosentin ehdotus tänne eduskuntaan. Mutta jos oikein ymmärsin, ministeri saattoi olla korkeamman ratkaisun kannalla, mutta hallitus ei ollut. (Ed. Louekoski: Ei ollut ministerikään!) — Jaha, ei ollut ministerikään. — Joka tapauksessa sillä tapaa olisi valtio voinut pikkasen ottaa niiltä rikkailta. Minä puhun nyt suurtallettajien lähdeverosta, en suinkaan näistä pienistä.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Keskustelu on kyllä vähän mennyt syrjään itse aiheesta. Mutta tähän aiheeseen palatakseni minäkin vastaan ed. Ukkolan esittämään näkemykseen, kun hän oli huolissaan siitä, että rahat karkaavat ulkomaille. Tämä on sellainen vakioargumentti, jossa väitetään rahojen karkaavan ulkomaille. Mutta, ed. Ukkola, Suomessa on maailman korkein reaalkorkotaso. Suomessa on varmasti-kin korkeimpia talletuskorkoja, mitä Euroopasta EY:n alueelta tai Amerikasta voidaan saada. Idea siitä, että rahat karkaavat ulkomaille, perustuu vain siihen, että muualla olisi yhtä korkeat korot. Mutta ei muualla ole näin korkeat korot. Sen takia meillä on huomattavan paljon operaatiomahdollisuuksia tässä kysymyksessä ohi sen, mitä kokoomuslaiset ideologisella perusteella väittävät. Eli rahat eivät välttämättä karkaisi ulkomaille, jos me rupeaisimme tekemään kansallisen edun mukaisia päätöksiä.

Mitä tulee näihin muihin asioihin, mitä täällä käsitellään, niin täällä mietitään, kuka on itse asiassa syyllinen tähän politiikkaan, jota harjoitetaan. Minä kyllä sillä tavalla kokoomuksen vapauttaisin syyteistä, että minä panisin sen

bryssien syyksi. Tämä on bryssien politiikkaa. Se tähtää pohjoismaisen hyvinvointivaltion alasaajoon, julkisen talouden sektorin huonontamiseen ja palvelusten huonontamiseen. Sitähän te olette aina halunneet, mutta se ei ole teidän oma ideo, vaan tuontitavaraa ja sillä tavalla olette tuomassa Suomeen epäisänmaallista toimintaa, epäisänmaallista ideologiaa, olette tekemässä Suomesta huonomman maan kuin tämä Suomi on ja olette siis alentamassa Suomen hyvinvointin tasoa. Olette tuottamassa Suomeen pahoinvointia.

Haluan vielä ed. Ala-Nissilälle sanoa lopuksi, että luottamusta tähän ratkaisuun vie ed. M. Laukkanen, joka ilmoittaa, että tämä ratkaisu ei riitä, vaan täytyy vielä tämän vuoden budjettikin vetää auki. Sehän osoittaa hallituksen todella huonoa toimintakykyä, että kansanedustajat sanovat, että hallituksen toimenpiteet eivät olleet riittäviä, ja tältä osin uusi kriisi on näköjään uhkaamassa.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Vastaan ensin ed. Ala-Nissilälle. Nykyaikaisen verotuksen tavoitteena kai pitäisi olla ensinnäkin veropohjan laajentaminen ja toisekseen eri finanssisijoituskohteille neutraali verokohtelu. Tämä hallituksen esitys on ristiriidassa molempien tavoitteiden kanssa, ja ed. Ala-Nissilän evästyksyet tämän lain käsittelyyn ovat vielä kauempaa näistä tavoitteista kuin hallituksen esitykset.

Toiseksi, ed. Sasi, pankkitalletusten koroilla ei ole käsittääkseni niin paljon tekemistä valtiontalouden alijäämien kanssa kuin esitte. Pankkian ryhtyivät aggressiiviseen korkokilpailuun jo ennen kuin valtion alijäämät kasvoivat. Tällä hetkellä ne tietysti kilpailevat valtion papereiden kanssa siitä, sijoitetaanko rahaa valtion papereihin vai sijoitetaanko talletuksiin, mutta ei siinä vaiheessa, kun pankkien talletuskorot lähtivät todella rajuun ja jyrkkään nousuun, ja sehän koitui pankkien kannattavuuden menetykseksi.

Ed. M. Laukkasen kanssa olen todella samaa mieltä siitä, että kuluvan vuoden budjetti olisi revittävä auki ja keskeinen kysymys valtion säästöissä on se, että säästöjä saadaan jo nyt ja myös ensi vuoden osalta vielä enemmän kuin nyt on esitelty. Mutta mihin M. Laukkasen listalta unohtuivat maatalouden vientituet? Niitä ei ollut näissä säästökohteissa. (Ed. Kasurinen: Huonomaistinen!)

Ed. Skinnari: Herra puhemies! Täällä on tullut esille se, kumpi tässä on keskeisemmässä

roolissa: keskusta vai kokoomus, mutta kokoomuksen nöyrytystä kuvastaa minusta kaksi esimerkkiä. Ensinnäkin te viikko sitten eduskuntaryhmän kokouksessa päätitte, että ansiosidonnaista sosiaaliturvaa ei leikata. Nyt viikonvaihteessa te olitte päättämässä siitä, että sitä leikataan. En tiedä, mihin tällainen logiikka ja moraalit voi käytännössä perustua.

Toinen asia on se, että maatalousyrittäjät ja MTK jälleen kerran pääsivät palkkahästä. Siellä todetaan, että ”pyritään neuvottelemaan MTK:n kanssa”. Miksi ei myös pyritty neuvottelemaan palkansaajajärjestöjen kanssa siitä, mitä tehdään ansiosidonnaiselle sosiaaliturvalle? Tässä on toinen kohta, jossa ed. Sasi ja ed. Zyskovicz tuntuvat olevan ehkä pahimpia maatalousyrittäjien ja talonpoikien etumiehiä kokoomuksen ryhmässä. En tiedä kyllä, mistä syystä.

Mitä tulee taloudelliseen tilanteeseen muutoin, niin tähän mennessä on jo veronmaksajien rahoja yli 15 miljardia syydetty SKOPille ja lisää on menossa. Samaan aikaan puolustusministerinä Elisabeth Rehn helmat liehuen vie hävittäjähankintoja eteenpäin ilman, että käytäisiin mahdollisten myyjien kanssa neuvotteluja siitä, että voitaisiin ihan niin kuin bisneksissä tehdä se, että niitä lykätään ja päästään samaan lopputulokseen niin, että valtion menoja voitaisiin tällä hetkellä laittaa järkevästi sellaiseen järjestykseen, kuin tämä taloudellinen tilanne edellyttää.

Vaihtoehtoja tässä on, mutta kokoomus on lähtenyt tässä asiassa täysin toisille linjoille, kuin te olette palkansaajille esimerkiksi luvanneet viime vaalien alla.

Ed. Alho: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu osoittaa, että sosialidemokraattien vaatimus on ollut oikea ja hallituksen olisi pitänyt aikaansaada se, mitä olemme itse esittäneet, nimenomaisesti se, että pitää aikaansaada poliittisesti uskottava hallittu ohjelma siitä, miten maan taloutta hoidetaan. Tähän liittyy myöskin se, miten velkaa lyhennetään. Silloin ei ole olennaista velan määrää vaan se, miten uskottavasti Suomi kykenee selviytymään velvoitteistansa. Tällaista ohjelmaa ei vielä viikonlopunkaan aikana ole aikaansaatua.

Sen osana pitäisi luonnollisesti olla, niin kuin olemme sanoneet, julkisen talouden rakenteisiin menevät muutokset. Näitä viikonloppupaketissa ei ole kuin pelkästään valtion eläkkeisiin liittyvät ratkaisut.

Myöskin välittömien säästöjen kohdalla voi arvostella tätä viikonloppupakettia siinä mieles-

sä, että sehän ei ole mitenkään finanssipoliittisesti merkittävä ratkaisu siksi, että se siirtää hyvin merkittävän osan kustannuksista kuntien harteille. Kunnat ja valtio ovat osa julkista taloutta.

Ihmettelenkin nyt tässä kokoomuksen puheenvuoroja, ed. Sasin erityisesti. Onko tosiaankin kokoomuksen kykypuolue tällainen merkonominäpertelijöiden joukkio, joka ei ymmärrä talouspolitiikasta yhtään mitään, (Ed. Skinnari: Merkanttien!) ja onko todellakin vasemmistoliiton ainoa ratkaisu koko tähän tilanteeseen se, että pitää palata säätelijärjestelmään? (Ed. Stenius-Kaukonen: Ei ainoal!)

Vielä ed. M. Laukkaselle: Jos halutaan todella aikaansaada sellaista kriisiohjelmaa, jossa on yhteiskunnan eri osapuolet mukana, kysymys on myöskin hyvin paljon neuvottelutaidosta ja -kyvyistä. Esimerkiksi lomarahojen osalta voisin kertoa, että Helsingin kaupungissa on pystytty keskustelemaan työmarkkinaosapuolten kanssa siitä, että lomarahoja käytetään lomana, mikä merkitsee hyvin tärkeitä ja kipeästi tarvittavia säästöjä. Hallitus ei vain näytä kykenevän mihinkään muuhun kuin poliittisiin möhläyksiin, joista laskun joutuvat maksamaan aina tavalliset ihmiset.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Pääministeri Aho teki ensimmäisen valtiomiestekonsa, jonka yhteydessä hän todennäköisesti tavalla tai toisella joutui jopa kävelemään tasavallan presidentin yli, jotta Kullbergin ei tarvinnut käydä turhaan koputtelemassa Presidentinlinnassa päästäkseen eroon Suomen Pankista. Mutta siitä huolimatta tämä hallitus on toimitusministeristö, joka puuttuu vain niihin asioihin, jotka putoavat varpaille ja tekevät kipeätä. Mihinkään kauemmas ei katsota, ja siinä on tämä ongelma.

Tilanne on se, että valtion menot katetaan veroilla, välillisillä ja välittömillä, valtaosin, lähes kokonaan. Jos riittävää määrää veroja ei tule, silloin joudutaan ottamaan velkaa ulkomailta. Veroja taas saadaan lisää, jos tuotanto saadaan pyörimään ja ihmiset töihin. Niin kauan kuin se ei onnistu, olemme yhä pahemmassa jamassa, painumme yhä syvemmälle. Siis investointien ja tuotannon täytyy lähteä liikkeelle vaikka keinotekoisesti, vaikka keinotekoisesti lisäämällä likvidiä tässä maassa, niin kuin professori Malmström ihan pari päivää sitten tai yksi ilta sitten asian esitti.

Tämä ratkaisu, mikä tehtiin sunnuntain seudussa, saattoi Bundesbankin avulla todella hil-

jentää tämän tilanteen hetkiseksi. Hyvä on, jos hiljenee pidemmäksi aikaa, mutta on todennäköisesti, että korot jäävät entistä korkeammalle, ja kun inflaatio on 2 prosentissa, reaalkoron määrä on niin korkea, että se ei laske investointeja lainkaan liikkeelle. Olemme yhä pahemmassa asemassa: Työttömyys lisääntyy, verotulot vähenevät, yhä lisää otetaan velkaa ulkomailta, velkaa jota Viinanen niin kovasti kauhistelee, mutta tällä systeemillä ei tulla pääsemään eteenpäin.

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Kokoomuksen edustajat ovat täysin väärässä ja harhauttavat — en tiedä sitten ketä, ei täällä ketään pysty harhauttamaan — väittäessään, että tämä viikonlopun paketti parantaa työllisyystilannetta. Jokainen sen nyt ymmärtää, että työttömyys-hän tulee ilman muuta pahenemaan, kun pienituloisimpien ihmisten ostovoimaa leikataan.

Kuka on johtanut, on minusta selvä. Kokoomus on ollut suunnannäyttäjää ja tahdinlyöjää. 1987—1991 sosialidemokraatit siinä olivat tuke-massa, nyt on keskustapuolue. Missä asemassa kukin on, on eri asia kuin se, kuka pitää sitä ideologista otetta ja todellista suunnannäyttäjäröoliä esittää. Kokoomuksella on tämä selkeä uusliberalistinen, uusoikeistolainen ohjelma: Markkinavoimat vapaaksi, heikot sortukoon, vahvat selviää — näin yritysmaailmassa ja näin ihmisten välillä. Minusta tämä politiikka on sosiaalisesti äärettömän kestävä tontti ja hyvin lyhytnäköistä.

Meidän vaihtoehtomme on lyhyesti sanottuna ensinnäkin elvytys, toisaalta korot alas, ja siinä tarvitaan sääntelytoimia, ensimmäiseksi se, että liian kallis pankkiin tuleva raha saadaan halvempihintaiseksi, leikkauksia isotuloisille, hävittäjä-hankinnan siirtäminen — sieltä alkaa tulla jo sitten säästöä. Mutta ihan selvää on se, että tällä hallituskokoonpanolla ei mihinkään uskottaviin tuloksiin päästä, eli kyllä kokoomusjohtoisen hallituksen aika on mennä ja vasemmistoenemistöisen hallituksen aika on tullut.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen sanoi meidän tässä istuvan ja ihmettelevän. Se on totta, kyllä me istumme ja ihmettelemisen aihetta on yllin kyllin.

Ed. M. Laukkanen pyysi sosialidemokraattista vaihtoehtoa viime viikon hässäkkään. Minäpä kerron: Jos sosialidemokraatit olisivat olleet hallituksessa, tällaista hässäkkää ei olisi lainkaan syntynyt. (Ed. Zyskiewicz: Tehän olitte ja juuri

tällainen syntyi!) — Ei syntynyt sellaisia skandaaleja, että otettiin yhteen hallituksen ja Suomen Pankin kesken, niin kuin maassa voitaisiin harjoittaa kahdenlaista talouspolitiikkaa. — Kun tällainen poliittisesta törmäilystä aiheutunut ongelma oli saatu aikaan, niin sitten hehketään, että nyt saatu jotakin ennenkuulumattoman hienoa aikaan, kun on tehty aika pitkälle tyhjiä lupauksia sisältävä säästöohjelma.

Sosialidemokraattinen vaihtoehto tällaisessa tilanteessa olisi rauhoittaa tilannetta hakemalla tiiviitä yhteyksiä taloudellisiin etujärjestöihin, rauhoittaa kotirintama, niin kuin on tapana sanoa, ja hakea todellisia säästökohteita. Niitä nimittäin kyllä tarvitaan enemmän kuin sunnuntain säästöpaketissa on sanottu. (Ed. M. Laukkanen: Mitä ne ovat?) — Muun muassa maatalouden markkinointi valtion budjetin kautta: Sieltä löytyy karkeallakin jyvällä kolmena seuraavana vuonna miljardi joka vuosi lisää. (Ed. M. Laukkanen: Ei riitä!) Ed. M. Laukkanen, ei siitä mihinkään pääse, että tässä tilanteessa jälleen tämä ohjelma on täysin vino. Eläkeläisten ja palkansaajien sekä työttömien maksettavaksi pannaan suuria maksuja, mutta yksi hyvinvoiva elinkeinonala, maatalous, jää kokonaan koskematta. (Ed. M. Laukkanen: Ei jää!) Siinä on eräs vaihtoehto.

Ed. Ukkola: Herra puhemies! Ed. Seppänen, tuskin meillä on pienintäkään erimielisyyttä lähdeverotilien korkojen veroprocentista eikä erimielisyyttä ole myöskään siitä, miten tähän asiaan suhtaudutaan. En muista, miten äänestin siinä äänestyksessä, ed. Laine, mutta toivottavasti olen äänestänyt, ainakin uskoisin, vasemmistoliiton esityksen puolesta. Se voidaan tietysti tarkistaa.

Se, ed. Seppänen, mitä aikaisemmassa puheenvuorossani kyselin, oli se, kuka on kertonut tai millä perusteella sanotaan, että valuutat ja raha pakenevat Suomesta, jos veroprocentti on 25. Ed. Seppänen on ihan oikeassa siinä, että tuskin näin tapahtuisi, koska tuskin muualla tällamoista reaalikorkoa tileillä makaaville tuottamattomille rahoille saadaan kuin Suomessa tällä hetkellä.

Sosialidemokraateille olisin sanonut tästä keskustelusta tähän ajankohtaiseen asiaan liittyen, että luojankiitos me sentään saimme jonkin ratkaisun viikonvaihteessa. Olen sitä mieltä, että jos kriisi olisi tullut, niin demareilla ei taatusti olisi ollut sellaisia säästöohjelmia ja sellaista vaihtoehtoista ohjelmaa, jolla tämä maa olisi pakkode-

valvaatiolta säilynyt. Missä ovat ne demareiden säästöohjelmat? Yksi miljardi on nyt kerrottu. Minä olen koko yhden vuoden kysynyt: Mikä on teidän talouspoliittinen ohjelmanne ja miten te säästätte? Yhden miljardin olette kertonut! Mistä säästätte 9 miljardia markkaa? Olkaa hyvät ja kertokaa, jotta voimme keskustella tästä asiasta täällä salissa argumentein eikä pelkästään suunpieksämisen pohjalta!

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Kiinnitin myös huomiota siihen, että ed. Louekoski löysi sen yhden miljardin, mutta ministeri Louekosken budjetti taisi olla 30 miljardia alijäämäinen, että ei se tullut ihan vielä täytettyä. Yhdyn hänen käsitykseensä siitä, että meidän pitäisi rauhoittaa tilannetta ja markkinoita. Tämä hallituksen paketti aika kriittisessä tilanteessa oli omiaan nimenomaan sitä tekemään. Nyt meidän kaikkien jatkossa pitäisi vakauttaa ja rauhoittaa tilannetta, jos täällä isänmaan ja ihmisen asialla yleensä ollaan.

Mutta varsinainen vastauspuheenvuoroni oli ed. Luukkaiselle, joka lähti kauniista veroteoreettisista rakennelmista liikkeelle. Se on ihan oikein. Tässä vain täytyy kiinnittää huomiota siihen, että tämän talletusten veronhuojennuksen vastapainona on peruskorkosidonnainen antolainaus, jota pankeilla edelleen merkittävästi on, ja senkin takia on perusteltua, että verovapaus säilyy ensi vuoden ja vielä mielestäni seuraavan.

Mitä tulee käyttelytilien verovapauteen, niin eihän käyttelytilien korko ole tarkoitettukaan sijoitusmielessä maksettavaksi, vaan lähinnä inflaation turvaksi. Näin ollen ei niiden verottamista kannata miettiä sijoitustuoton verottamisen mielessä. Siinä mielessä voitaisiin hyvin ajatella, että käyttelytilit säädettäisiin pysyvästi verovapaiksi meillä.

Ed. Zyskowitz: Arvoisa herra puhemies! Ed. Skinnari vastasi ed. Tennilälle ja ed. Stenius-Kaukoselle siitä, missä kokoomuksen nöyrystely näkyy, ehkä samalla myös ed. Sasille ja minulle. Hän löysi kaksi esimerkkiä:

Toinen oli suhtautuminen ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan. Siltä osin pitää ed. Skinnarille täsmentää, että eduskuntaryhmämme lähti ja lähtee edelleen siitä, että sitä ei saa romuttaa, ja sitä tämä hallituksen säästöpaketti ei myöskään tee. Se ei sitä romuta. Sen sijaan se leikkaa siltä osin myös etuuksia, ja siihen kokoomus on ollut koko ajan valmis.

Mitä tulee maatalouteen, niin ed. Skinnari erehtyi siltäkin osin. Ei täällä hallituksen periaatepäätöksessä lue mitään siitä, että pyritään neuvottelemaan MTK:n kanssa säästöistä. Täällä sanotaan suoraan, että 300 miljoonaa markkaa sieltä säästetään, ja se tulee sen yli miljardin lisäksi, joka ensi vuoden kehysissä on maataloudesta säästettävä.

Mitä tulee ed. Alhon puheenvuoroon lomaroista, niin olen samaa mieltä siitä, että neuvottelun pitäisi siltäkin osin päästä tulokseen työmarkkinoilla. Valitettavasti meiltä työssä käyvilä ei näytä vielääkään löytyvän solidaarisuutta niitä kohtaan, jotka ovat työttöminä.

Mitä ed. Louekosken puheenvuoroon tulee, niin olen samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että keskustapuolueen käynnistämä julkinen Kullberg-manööveri oli vahingollinen maan taloudelle, mutta ed. Louekoski oli muilta osin puheenvuorossaan hyvin ristiriitainen. Hän toisaalta sanoi, että hallituksen säästöpaketti pitää sisällään tyhjiä lupauksia, toisaalta hän sanoi, että eläkeläiset, palkansaajat ja työttömät joutuvat siitä kärsimään. En ole aikaisemmin tullut ajatelleeksi, että tyhjiä lupauksista joudutaan niin kovasti kärsimään, mutta ehkä ed. Louekoski seuraavassa puheenvuorossaan voi tähän ristiriitaansa palata.

Ed. M. L a u k k a n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Louekoski todellakin korosti, että maassa ei voi harrastaa kahdenlaista talouspolitiikkaa: siis Suomen Pankin ja hallituksen talouspolitiikkaa. Ei voikaan, ja sen takia hallitus ja Suomen Pankki kulkivat tasatahtia tehdessään viikonlopun kuuluisaa päätöstä. Aivan samoin eivät hallitus ja tasavallan presidenttikään voi kulkea eri tahtia. Tasavallan presidentin näyttävä tuki, onhan hän sentään aikamoinen ja koettu talousmies, osoittaa sen, että hallituksen viikonlopun paketti, jos mikä, oli täsmälleen sen suuntainen kuin tämänhetkiset markkinat edellyttivät. Nyt tarvitaan, ed. Louekoski, raakoja päätöksiä, ja raakoja päätöksiä ei sosialidemokraattien velanlisämisohjelma kerta kaikkiaan mahdollista. Tarvitaan juuri sen suuntaisia ratkaisuja, kuin nyt ollaan tekemässä, ja siltä osin edelleen toisaisin, että niitä tarvitaan lisää.

Ed. Alho ihmetteli, että eihän velan määrä ole tässä olennaista. Kyllä, ed. Alho, velan määrä on juuri olennaista, ei uskottava velan maksuaikataulu. Velan määrä olennaisella tavalla vaikuttaa siihen, minkälainen kyky kansantaloudella on maksaa se takaisin.

Tästä hallituksen neuvottelutaidosta suhteessa ay-liikkeeseen toteaisin vain, että millä tavoin tässä nyt ay-liikkeen edessä pitää nöyristellä, maanitella, kontata ja mennä rähmälleen, jotta asiallisia keskusteluja ay-liikkeen kanssa saadaan aikaiseksi. Kyllä ay-liike, palkansaajajärjestöt, ovat aivan samassa veneessä kuin kaikki muutkin suomalaiset, ja sen takia olisi korkea aika myös siltä suunnalta ymmärtää, että ay-liikkeen työmarkkinapolitiikka noteerataan yhä väkevämmin tulevaisuudessa myös kansainvälisillä markkinoilla. Tähän myös Kansainvälinen valuuttarahasto kiinnitti huomiota vaatiessaan Suomeenkin nykyistä olennaisesti joustavampaa työmarkkinajärjestelmää.

Ed. S e p p ä n e n : Herra puhemies! Haluan siteerata eduskunnan entistä puhemiestä Kalevi Sorsaa, joka sanoi, että keskustan vaalivoitto perustui valheeseen. Mielestäni samaa politiikkaa ollaan täällä nyt jatkamassa niin, että keskustalaiset antavat nyt kuvan, että he olisivat olleet jollain toisella talouspoliittisella linjalla kuin Suomen Pankki.

Mitä tulee Suomen Pankin toimintaan, niin kaikissa sen päätöksentekokelemissä keskustalaiset ovat olleet yksimielisesti Suomen Pankin linjalla. Mutta täällä salissa keskusta on ollut eri linjalla ja antanut aivan eri kuvan omasta politiikastaan, mitä se tosiasiallisesti on ollut. Keskusta tuli Suomen Pankin politiikan linjalle vasta viime sunnuntaina. Siihen asti keskusta oli omilla linjoillaan. Kummallinen kuva syntyi tästä tilanteesta: niin kuin Suomen Pankki olisi tullut keskustan linjalle. Ei, kävi niin, että keskusta vasta viime sunnuntaina tuli Suomen Pankin linjalle ja tulos on tämä.

Nyt aloitetaan deflaatiopolitiikka myös finanssipolitiikan puolella, myös valtiontaloudessa, myös julkisessa sektorissa ja myös kunnissa, jotka ovat perinteisesti olleet keskustalle rakkaita, sama deflaatiopolitiikka, jota tähän asti on harjoitettu vain Suomen Pankin nimissä ja jota keskusta on kannattanut Suomen Pankissa mutta ei täällä salissa.

Tämän takia sunnuntai oli mielestäni merkittävä päivä ja keskustalle suuri tappion päivä. Sanojen ja tekojen ristiriita on paljastunut. Te olette nyt joutuneet sellaiseen porukkaan, jossa te petätte kannattajanne ja äänestäjänne.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Oikeusministeri P o k k a : Herra puhemies! Keskustelua kuunnellessa jää miettimään, onko todella niin, että Suomessa olot eivät ole riittävän vaikeat, kun täällä tuntuu olevan niin kovin erilaisia käsityksiä siitä, miten maan asioita pitäisi hoitaa.

Oikeastaan tämän puheenvuoroni pyysin kuunnellessani ed. Louekosken puheenvuoroa. Olen kyllä sitä mieltä, että meidän olisi syytä löytää suurempi yhteisymmärrys sekä työmarkkinajärjestöjen että myös tärkeimpien oppositio-puolueiden kanssa siitä, miten tästä eteenpäin päästään, sillä eiväthän nämä säästöasiat tähän pääty, mitä viikonvaihteen aikana on tehty. (Ed. Louekoski: Siitä ne vasta alkavat!)

Minä puutun myös ed. Alhon puheenvuoroon sen takia, että eihän Suomen ongelma ole sinänsä velan määrä, vaikka sekin on suuri vaan velkaantumisen valtava vauhti. Käsittäakseni signaali, mikä viikonvaihteen päätöksistä tuli ulos, on se, että nyt velkaantumisen vauhtia todella päästään leikkaamaan. Mutta ikäviä päätöksiä varmasti on vastakin edessä, ja minusta se tosiasia on pakko meidän tässäkin salissa tunnustaa, että valtion pussi on tyhjä, niin kuin presidentti meitä sunnuntaina opasti. Meillä on tällainen tyhjän pussin diktatuuri ja sen mukaan joudutaan elämään. Minä kyllä kuuntelin hyvin suurella mielenkiinnolla myös hänen puheenvuoronsa, koska siinä oli paljon sellaista pitkän kokemuksen tuomaa viisautta, jota on pakko kuunnella.

Ed. S a s i : Herra puhemies! Täällä eräät sosialidemokraattiset puhujat todellakin väittävät, että paketissa, jonka hallitus viikonloppuna hyväksyi, ei puututtaisi julkisen talouden rakenteisiin eikä tehtäisi todellisia säästöjä. Mielestäni he ovat tässä väärässä. On tehty todellisia säästöjä: Puututaan keskusvirastoihin ja ollaan niitä valmiita lakkauttamaan. Puututaan eläkejärjestelmiin, tuleviin eläkkeisiin, ja ollaan niitä selvästi karsimassa. Kyllä myös rakenteisiin puututaan. Täytyy vain kuuluttaa, mikä on sosialidemokraattinen vaihtoehto, jolla he haluavat puutua rakenteisiin ja tehdä säästöjä. Heillä olisi ollut viikonloppuna mahdollisuus neuvotteluissa tuoda esille oma paketinsä, mutta sitä ei kuitenkaan esitetty.

Haluaisin kysyä nyt teiltä: Oletteko te valmiita hyväksymään kaikki ne hallituksen esitykset, joita tämän säästöpaketin perusteella tuodaan tänne, jotta säästöt voidaan toteuttaa? (Ed. Louekoski: Ei olla valmiita!) Jos te ette ole, niin

millä tavalla teidän säästöhalukkuuden sitten tosiasiaassa käytännössä tulee esille?

Mielestäni sanat ja teot ilmeisesti tulevat olemaan tässäkin asiassa ristiriidassa keskenään. Mielestäni eduskunnassa pitäisi olla valmiutta keskusteluihin yli puoluerajojen ja myös yli hallitus- ja oppositiorajojen, ja tässä suhteessa aloitteellisuudella voidaan saavuttaa aika paljon, ja aloitteellisuutta kaipaen tässä tilanteessa erityisesti sosialidemokraateilta.

Luulen, että varmasti olisi hyvä, jos myös maataloudesta täällä salissa voitaisiin keskustella. Kyllä meillä on valmiutta siihen, että tehdään päätöksiä siitä, missä aikataulussa mm. maatalouden ylituotannosta luovutaan.

Mutta tärkeätä on se, että ylipäänsä keskustellaan, ja mielestäni myös ay-liikkeen täytyisi osallistua näihin keskusteluihin. Pitäisi olla valmiutta keskustella lomarahosta. Haluan viitata tasavallan presidentin lausuntoon, jossa hän totesi seuraavasti: "Minusta on syytä korostaa, että mitään etua ei sillä tavalla turvata, että kieltäydytään niistä keskustelemasta ja luotetaan siihen, että jos laissa on jokin pykälä, niin silloin ollaan turvassa." Haluan nimenomaan tämän kohdistaa vasemmistoliitolle, joka ei perustavaa laatua olevaa tosiasiaa tunnu ymmärtävän.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Herra puhemies! Eihän viime viikonvaihteessa mitään säästötalkoita ollut. Viime viikonvaihteessa hallitus joutui paikkaamaan niitä vahinkoja, joita se omalla toiminnallaan kansantaloudelle aiheutti. Hallitus oli itse syypää siihen kriisiin, joka viime viikonvaihteessa kärjistyi. Aivan erityisesti sitä olivat kärjistämässä keskustapuolue ja hallituksen pääministeri.

Oppositio osoitti omaa vastuutaan ja pyrki olemaan kärjistämättä tilannetta, joka olisi johtanut pakkodevalvaation kautta vielä suurempaan vahinkoon isänmaalle. Mutta kriisistä oli vastuussa hallitus, ja niistä korjaustoimenpiteistä, joita hallitus esittää, se on yksin vastuussa.

Maassa ei ole kilpailukyvyyn puutetta. Kilpailukykyä on tuettu kymmenin miljardein. Sen vuoksi lomarahojen leikkaaminen ei ole mikään lääke tähän kriisiin. Maa on velkaantunut, mutta hallituksen ns. kriisipaketti lisää yritysten ja valtion velkaantumista. Maassa on korkea korkotas, mutta hallitus itse omalla toiminnallaan on aiheuttanut sen, että korot vähän väliä, aina kun hallitus toimii, nousevat. Niin ne tulevat

nousemaan tämän kriisin johdosta, eikä hallituksen paketti ole omiaan korkoja laskemaan.

Jos päästään tämpäpäiväiseen asiaan, lähdeverotukseen, niin lähdeverolliset tilit — korkeat korot ja alhainen verotus — ovat osoitus siitä, millaista tulonjakopolitiikkaa hallitus harjoittaa. Presidentin viesti, johon täällä on vedottu, sisälsi myöskin viitteen, kun sitä oikein osaa lukea, nimenomaan hallitukselle. Siinä presidentti selvästi osoittaa moitteensa sille manöveerille, joka kriisin ennen viikonvaihdetta laukaisi.

Ed. L u t t i n e n : Herra puhemies! Hallituksen ja hallituspuolueiden eduskuntaryhmien neuvottomuutta kuvastaa se, että hallituspuolueiden kansanedustajat niin kuin hallituskin vaativat oppositiolta talouspoliittista toimenpideohjelmää johtuen siitä, että hallitus ei itse pysty sitä tekemään. On kyllä aika erikoista, että hallitus on täysin kyvytön ja vaatii, että esittäkää nyt oppositiosta joku toimenpideohjelma, että päästäisiin tästä eteenpäin. (Ed. M. Laukkanen: Kysytään vaihtoehtoja!)

Minä voin kertoa teille, niin kokoomuslaisille kuin keskustankin kansanedustajille, että sitä mukaa kuin hallitus tulee tekemään omia ehdotuksiaan, me tulemme esittämään niille vaihtoehtoiset ratkaisumallit. Mitä pikemmin ne tänne saatte, sitä pikemmin me niihin vastaamme. Mutta onhan se tietysti mahdollonta, jos te kuvittelette, että te taas ensi pyhän aikana kokoonnutte Smolnaan tekemään yön pimeinä tunteina hätäratkaisuja, joilla te kuritatte maan vähäväkistä kansaa, ja vaaditte sitten meitä tukemaan omia hätäratkaisujanne. Ei tältä pohjalta voida edetä.

Kyllä hallituksen pitää pystyä laatimaan pitkän aikavälin talouspoliittinen toimenpideohjelma ja tulla sitten neuvottelemaan meidän kanssamme, annammeko tukea ohjelmalle. Jos se on järkevä, saatte tukea, ja esitämme silloinkin oman vaihtoehtomme siltä osin kuin on tarpeen. Mutta eihän tältä pohjalta, mitä hallitus on toiminut, mikään asia voi edetä eikä mitään järkevää päätöstä saada aikaan. Tehkää siis järkeviä päätöksiä, pakottakaa hallitus tekemään niitä ja tuokaa ne eduskuntaan, niin asiat lähtevät kyllä meidän puolestamme etenemään.

Ed. R ö n n h o l m : Herra puhemies! Ed. Sasi viittasi sosialidemokraattien suuntaan kysellen meidän vaihtoehtojamme. Omakohtaisesti olen päällisin puolin perehtynyt hallituksen esityksiin ja olen hämmästelty sitä, että mm. työttömyys-

turvassa valtion kustannuksia on siirretty työnantajien maksettavaksi. Samalla tavalla tulee käymään sairausvakuutuksen kohdalla, koska useassa tapauksessa työnantajat joutuvat kuitenkin maksamaan täyden palkan niiltä ajoilta, joilta nyt ei sairausvakuutusta makseta. (Ed. Stenius-Kaukonen: Hyvä ja kannatettava ehdotus!) Siis tälläkin kertaa näyttäisi käyvän niin, että valtiontaloutta pyritään yksityissektorin kustannuksella pistämään kuntoon.

Toinen kysymys, joka tänään on ollut esillä, on talletusten lähdeverokohtelu. Nähdäkseni, ottaen huomioon rahamarkkinoiden tila, on aivan perusteltua etsiä vaihtoehtoja, joilla korkotasoa lasketaan, joko verokohtelua muuttamalla tai asettamalla lähdeverolliselle korolle katto. Uskonkin, että se olisi tarkoituksenmukaista, kun rahamarkkinamme — vaikka täällä jotkut yrittävät muuta väittää — eivät ole markkinatilanteen mukaisessa asennossa ja vallitsee jatkuva kysynnän enemmisyys ja epätasapaino. Tästä johtuen nykyisissä olosuhteissa ei pystytäkään markkinoiden avulla tasapainoa saavuttamaan. Ainut tulos on korkealla pysyvä korkotaso, joka rasittaa ja tekee mahdottomaksi investoinnit ja oikeastaan koko taloutemme elpymisen.

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Herra puhemies! Ed. Sasi sanoi ensin, että pitäisi keskustella opposition ja ay-liikkeen kanssa. Heti seuraavassa lauseessa hän sanoi kuitenkin, että oikeastaan me emme ole lainkaan kiinnostuneita teidän kanssanne keskustelemaan. Ainoat, joiden kanssa kokoomuksella on kiinnostusta jonkun verran keskustella, ovat heidän entiset hallituskumppaninsa sosialidemokraatit.

Mutta, ed. Sasi, hallitus joutuu varmasti keskustelemaan niin ammattiyhdistysliikkeen kuin muidenkin oppositiopuolueiden kanssa niistä päätöksistä, joita se on viikonloppuna tehnyt. Kolmikantaperiaatetta on noudatettava kaikkien työelämän lainsäädäntöön ja myöskin sosiaaliturvaan liittyvien lakien valmistelussa. Hallitus on selvästi unohtanut sen, että Ilon sopimusten mukaan Suomi on sitoutunut siihen, että kolmikantaperiaatetta valmistelutyössä noudatetaan. Niillä toimilla, mitä hallitus on nyt tehnyt, se turhan takia ärsyttää toista osapuolta ja saa aikaan sen, että ammattiyhdistysliike ei luota hallitukseen eikä sillä todella ole aihetta hallitukseen luottaa.

Mitä tulee säästötoimiin, joita aiotaan tehdä, niistä aivan varmasti moni tulee olemaan semmoisia, että ne koskevat perusturvaa. Esimerkik-

si indeksien leikkaus, mitä suunnitellaan, on sellainen, että ei vähimmäispäivärahojen indeksikorotuksia voida leikata. Te väistämättä törmäätte siihen. Te ette osaa tehdä sellaista ohjelmaa, joka ei koskisi perusturvaa, koska kokoomuksen tavoite on nimenomaan ottaa köyhiltä ja antaa rikkaille. Tältä osin kokoomus on tavoitteensa jälleen saanut lävitse. Pääministeri sanoi, että otetaan niiltä, joilla on, mutta kokoomus pitää huolen siitä, että varmasti ei oteta niiltä, joilla on, vaan otetaan aina heikoimmassa asemassa olevilta.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukoselle heti ensimmäiseksi haluan todeta sen, että pidän erittäin suuressa arvossa kolmikananeuvotteluita ja kolmikanaperiaatetta. Sitä tulee soveltaa, ja tietysti silloin, kun näitä yksityiskohtia katsotaan, on selvää, että työmarkkinajärjestöjä tulee kuulla. (Ed. Gustafsson: Käytäntö on erilainen!) Muistelen vain kuitenkin, että itse sosiaalivaliokunnassa, kun työmarkkinajärjestöt olivat sopineet joistakin lakiehdotuksista, ed. Stenius-Kaukonen käytännön toiminnassaan ei ollut valmis hyväksymään työmarkkinajärjestöjen sopimuksia, vaan vaati niihin muutoksia työmarkkinajärjestöjen yhteisen kannan vastaisesti, joten tältä osin toivoisin ed. Stenius-Kaukoselta johdonmukaista käytäytymistä.

Ed. Hämäläinen puheenvuorossaan totesi, että syy syntyneeseen devalvaatiospekulaatioon olisi siinä näytelmässä, joka käytiin viime viikolla. Näin ei ole, vaan perussy on nimenomaan siinä, että valtionvelka on kasvanut niin suuresti ja kasvaa niin nopeasti, että luottamus Suomen talouden hoitoon on tätä kautta kärsinyt. Kysynkin vain: Jos viime syksynä olisi kaikki ne säästölait saatu eduskunnassa lävitse, joita hallitus esitti, eikö luottamus tänä keväänä olisi selvästi parempi markkinoilla talouspoliittisiin toimiin? Tältä osin heitän kyllä pallon takaisin oppositiolle, jolla on ollut henkistä vaikeutta ja muutenkin vaikeutta hyväksyä näitä säästötoimia käytännössä tässä talossa, vaikka yleisellä tasolla puheissaan ovatkin siihen yleensä valmiita.

Täällä myöskin väitettiin, että kyseessä hallituksen taholta ei olisi toimenpideohjelma. Ed. Luttiselle haluan todeta, että kyllä nyt on saatu sellainen talouspoliittinen toimenpideohjelma, jonka markkinat ovat hyväksyneet. Suomen markkaa ei devalvoitu maanantaina eli eilen, ja se on tällä hetkellä erittäin vakaassa ja hyvässä

tilanteessa, mikä osoittaa sen, että hallituksen toimenpiteet yleisesti ottaen on hyväksytty. Mutta on selvää, että tarvitaan myöskin jatko-toimenpiteitä, ja tältä osin toki yhteistyö mahdollisimman laajalla pohjalla on aina tervetullut.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Ed. Sasilie sanoisin, etteivät markkinat ole hyväksyneet hallituksen talouspoliittista ohjelmaa devalvaation tukkeeksi, vaan se estettiin Saksan keskuspankin tuella. "Otto" tuli markkinoille, ed. Sasi, ja se esti devalvaation, samoin vähän Ruotsin, Norjan ja Tanskan keskuspankkien tuki psykologisessa merkityksessä. Tältä osin perusongelmaa, velkaantumista, ei ratkaistu viime sunnuntaina, tämän vuoden osalta ymmärtääkseni peninkään vertaa, vaan nämä toimenpiteet, joista nyt paljon puhutaan, kohdistuvat tuleviin vuosiin. Tämän vuoden ongelmat meillä on keskuudessamme ja ratkaistavana, ja hallitus osoitti, että sillä ei ole näissä asioissa erityisempää halua ratkaista.

Se, että ei devalvoitu, on mielestäni myönteinen ja positiivinen asia. Ja se, että ei devalvoitu, perustuu siihen, että ei ollut devalvoimisen tarvetta. Jos olisi devalvoitu, se olisi ollut hallituksen möhlä, se olisi ollut hallituksen virheen seuraus. Mutta nyt kun devalvaation tarvetta ei ollut, niin kuin viime syksynä oli, on hyvä, että ei devalvoitu, ja se tapahtui kyllä suurempien voimien kuin hallituksen ansiosta. Tässä mielessä on hyvä, että eduskunnan puhemiehellä ja muilla ihmisillä on hyvät suhteet Saksaan.

Mitä tulee sääntelyyn, niin ed. Alholle haluan huomauttaa, että nyt käsillä oleva lakiehdotus on sääntelyä. Tältä osin me joudumme, kun 350 000 työtöntä odottaa toimenpiteitä, keskustelemaan erilaisista vaihtoehtoista. Nyt me olemme käsittelemässä lakiehdotusta, jossa hallitus ehdottaa rahamarkkinoiden sääntelyä. Miksi sitä ei voisi tuoda muillekin aloille, kun se tuodaan tässä?

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Ed. Sasi väärin tahallisesti puheenvuoroani. Minä vaadin työmarkkinajärjestöjä kolmikanaperiaatteen mukaan esitysten valmisteluun, mutta eduskunnalle kuuluu lainsäädäntövalta, ja eduskunnalta sitä valtaa ei saa viedä. Tämä olisi hyvä kokoomuksenkin muistaa. Mutta valmisteluun työmarkkinajärjestöt on otettava mukaan, ja on aiheellista myöskin kuunnella heidän mielipiteitään. Mutta hallitus ei yksin päättää, vaan eduskunnan pitää käyttää

sitä päättävävaltaa, mikä sillä on, ja tehdä arvio siitä, että esitykset ovat sellaisia, että ne ovat kokonaisuuden kannalta oikeudenmukaisia.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Herra puhemies! Ed. Sasille vielä ja ed. Zyskowiczillekin sanoisin, että kyllä viikonvaihteessa nähtiin poliittinen kriisi, johon markkinat reagoivat. Talouden tervehdyttäminen edellyttäisi tässä vaiheessa nimenomaan sitä, että hallitus itse osaisi analysoida tilannetta. Talouden ongelmat ovat kärjistyneet hallituksen päättämättömyyteen, ja talouden ongelmia on kärjistänyt ja devalvaation vaaraa lähentänyt hallituksen omassa piirissä oleva erimielisyys ja erilainen tulkinta siitä, mitä tilanne vaatii. Hallituksen piiristä on nimenomaan lisätty devalvaatiopaineita puhumalla leveästä valuuttaputkesta ja suojautumisen tarpeesta EY-ratkaisun yhteydessä.

Se, että viikonvaihteessa kansakunnan onneksi pakkodevalvaatio voitiin välttää, johtui tietenkin osaltaan siitä, että kaikki voimat, myös ammattiyhdistysliike, oppositio, presidentti, pankit ja vielä ulkomaiset pankit, saatiin tätä yhtä yhteistä päämäärää tukemaan. Jos hallitus olisi aikaisemmin ollut yhtä päättäväinen sisälleen, ei vaara ja kriisi devalvaatiosta olisi ollut niin akuutti. Mutta mitään pitkäjänteistä talouden tervehdyttämistä tällä ei saada. Hallitus sai aikalisän tällä päätöksellään, jonka ratkaisi viime vaiheessa Saksan keskuspankki.

Ed. S-L. Anttila merkitään läsnä olevaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

9) Ed. Linnainmaan ym. lakialoite n:o 9 laiksi luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikennevaliokuntaan.

10) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 (HE 211/1991 vp)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.35.

Täysistunto lopetetaan kello 15.23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen